

Remissvar - Barnets bästa vid fortsatt vård enligt LVU

Sammanfattning

Familjevårdens Centralorganisation (FaCO) har fått utredningen ”Barnets bästa vid fortsatt vård enligt LVU” på remiss. Utredningen har skett på socialutskottets uppdrag att utreda förutsättningarna att införa barnets bästa som ett självständigt rekvisit vid prövning av upphörande av vård i familjehem enligt lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2023.

Utredningen föreslår att:

- Vårdens upphörande enligt LVU ska prövas i två steg
- En ny grund för fortsatt vård enligt LVU införs
- Socialnämnden ska fatta ett beslut som ska prövas av domstol
- Socialnämnden ska ha en plan för den fortsatta vården
- Möjligheten att begära en hemtagningsutredning ska regleras och begränsas
- Flyttningsförbudet tas bort i LVU och flyttas till socialtjänstlagen (SoL)
- Lagens namn ändras från lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) till lagen med särskilda bestämmelser om vård av barn och unga (LBU).

FaCO ställer sig positiv till utredningens förslag då vi bedömer att de föreslagna ändringarna skapar mer trygghet, stabilitet och långsiktighet för placerade barn och unga och därigenom även för familjehemsvården i stort.

1 januari 2020 gäller FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) som svensk lag. Enligt FaCO tas dock inte alltid barnens rättigheter alltid i beaktande gällande vård enligt LVU. Här har föräldrabalken (1949:381) ett klart starkare rekvisit varför FaCO välkomnar en utredning som påvisar de svårigheter som familjehemsvården ofta ställs inför när det gäller att skapa en balans mellan barn- och ungas trygghet, familjehemsvårdens skyldigheter och de biologiska föräldrarnas rättigheter. FaCO håller dessutom med om att det barnrättsbaserat synsättet inte alltid genomsyrar verksamheter på alla nivåer och att barnrättsperspektivet inte fått tillräckligt genomslag vid beslutsprocesser.

Vårdens upphörande enligt LVU ska prövas i två steg

Utredningen föreslår att prövningen av om vård enligt LVU ska upphöra (§ 21 första stycket LVU) ska utformas som en prövning i två steg. I den första delen ska en socialnämnd eller en domstol pröva om förutsättningarna för vård enligt 2 eller 3 § LVU finns och om de omständigheter som motiverade vården har förändrats på ett varaktigt och

genomgripande sätt medan det andra steget knyter an till frågan om det finns en risk för att ett barns hälsa eller utveckling allvarligt skadas genom att vården upphör.

FaCO ställer sig positiv till förslaget och menar här att även om motiven till ett omhändertagande av LVU ändrats så kan man inte bortse från att en anknytning till familjehemsföräldrar behöver vägas in tyngre än det sker i dagens läge. Detta gäller särskilt de små barnen som placeras i en s.k. uppväxtplacering.

En ny grund för fortsatt vård enligt LVU

Utredningens förslag om en prövning i två steg innebär att ett barn kan fortsätta att vårdas med stöd av LVU även om förutsättningar för vård enligt 2 eller 3 § LVU inte längre finns. Utredningen föreslår att en ny grund för fortsatt vård enligt LVU ska införas vilket innebär att ett barn kan fortsätta att vårdas med stöd av lagen trots att förutsättningarna för vård enligt 2 eller 3 § LVU inte längre finns.

FaCO ställer sig positiv till förslaget med samma motivering som enligt ovan.

Socialnämnden ska fatta ett beslut som ska prövas av domstol

Utredningens förslag innebär att om ett nytt beslut behöver tas vid ny grund för LVU-vård och att ett sådant beslut ska underställas förvaltningsrätten.

FaCO ställer sig positiv till förslaget och delar utredningens förslag om att ett nytt beslut bör fastställas i förvaltningsrätten för att på så sätt trygga rättssäkerheten.

Socialnämnden ska ha en plan för den fortsatta vården

För att tydliggöra vad som på sikt är tanken att vården ska utmynna i föreslår utredningen att en socialnämnd – om vården ska fortsätta med stöd av den föreslagna nya grunden för fortsatt vård – ges en skyldighet att revidera vårdplanen. Vårdplanen ska i normalfallet ta sin utgångspunkt i de skäl som domstolen anför för att vården ska fortsätta. Det kan till exempel vara att verka för ett fungerande umgänge mellan ett barn och hans eller hennes vårdnadshavare.

FaCO ställer sig positiv till förslaget och delar utredningens bedömning av vikten att revidera vårdplanen om grunden för den fortsatta vården har ändrats.

Möjligheten att begära en hemtagningsutredning regleras och begränsas

Utredningen föreslår att det införs en begränsning av en vårdnadshavares möjlighet att begära att vård som har beslutats med stöd av 2 § LVU ska upphöra. En socialnämnd behöver inte pröva en sådan begäran om frågan om vård har prövats av nämnden eller rätten de senaste sex månaderna. Förslaget bedöms öka tryggheten och stabiliteten hos placerade barn.

FaCO ställer sig väldigt positiv till förslaget om att bestämmelserna kring hemtagningsutredning regleras. Som det är i dag skapar ständiga hemtagningsutredningar en stor otrygghet både hos barn och familjehem. FaCO kan också se att arbetet med upprepade

hemtagningsutredningar tar väldigt mycket resurser i anspråk hos socialtjänst och domstolsväsende.

FaCO anser dock att för att stärka familjehemsvårdens syfte att vårda barn och unga behöver man ta det ett steg längre och förordnar att man likt Norges lagstiftning inför begränsning att part inte kan väcka talan om att ett omhändertagande ska upphävas om nämnden eller domstolen har prövat frågan inom de senaste **tolv** månaderna. Detta för att skapa lugn och ro hos barnet och stärka familjehemmens roll som vårdande instans. FaCO anser också att om en tidigare begäran att omhändertagandet ska upphöra fått avslag ska det dessutom krävas att en väsentlig förändring hos barnets biologiska föräldrars situation skett för att en ny talan ska få väckas.

Flyttningsförbudet tas bort i LVU och flyttas till socialtjänstlagen

Utredningen föreslår att flyttningsförbudet tas bort i LVU och i stället flyttas till socialtjänstlagen (2001:453). Detta innebär att det inte längre ska vara möjligt att besluta om flyttningsförbud när det beslutats att vård enligt LVU ska upphöra. De situationer där flyttningsförbud hade kunnat meddelas ryms av förslaget till ändring i 21 § LVU och barnet ska i stället fortsätta att vårdas enligt LVU.

FaCO instämmer och delar utredningens bedömning att bestämmelserna om flyttningsförbud flyttas till SoL.

Lagens namn ändras och barnet förs in i lagtexten

För att stärka och synliggöra barnrättsperspektivet föreslår utredningen att *den unge* genomgående ändras till *barnet eller den unge*. Att lagen handlar om barn bör även framgå av lagens namn. Utredningen föreslår därför att lagens namn ändras till lagen med särskilda bestämmelser om vård av barn och unga. Den kan förslagsvis förkortas LBU.

FaCO ställer sig positiv till att den unge genomgående ändras till barnet eller den unge samt att lagens namn ändras till lagen med särskilda bestämmelser om vård av barn och unga (LBU).

2022-05-20

Styrelsen för Familjevårdens Centralorganisation